

Vojška za svobodo turških kristijanov.

Huda zima je potegnila na celem bojišču, na poti od Bukurešta do Donave je zmrznilo 1200 ruskih vojakov, krivec, srez in led so pa vse moste čez Donav potrgali. Te nesreče boj sicer motijo ali vstavijo ga ne. Rusi marširajo že celih 14 dni neprestano in so sedaj začeli čez Balkan prodirati za Sulejmanom in Šakir-pašem, ki se proti Adrianopelu in Carigradu pomičeta ter za seboj vse do čista požigata: mesta in vasi. Povsod morajo Rusi gasiti, kder Turke dojdejo. Cesarjevič je tako prišel blizu do Balkana, general Gurko je pa 29. dec. mahnil čez Balkan celo blizu do Sofije; večina Turkov se je pred njim umaknila v Sofijo in v Ihtiman. Prehod je bil težaven; Rusi so morali nove steze z dinamitom izlomiti, kanone samotež za seboj vlačiti čez 5000 črevljev visoke z snegom in ledom pokrite planine; toda rusko junaštvo je premagalo vse, Gurko stoji v letu 1877. drugokrat na južni strani Balkana v neizmeren strah Turkom, čijih žene, otroci in stari povsod zapuščajo svoja 500letna selišča in vkljub strašnej zimi bežijo proti Aziji. Z Gurkom se bodo pri Sofiji kmalu združili hrabri Srbi pod Belim Markovičem. Ta general je namreč 29. dec. po hudem boju, v katerem je palo 700 Srbov, z naskokom ali „šturmom“ vzel Piro, kder 15.000 kristijanov prebivlje, ter je zaplenil 23 kanonov in 1000 pušek; potem pa je hitro mahnil v soteske pri Zarigradu, od koder je še samo 12 ur do Sofije. Streljanje v Niš so Srbi vstavili, ker se jim Turki hočejo vdati, od Kuršumlje in Leskovaca pa hitijo srbske čete proti Perišitini na Kosovem polju in pridejo tako Turkom pri Novembazarju za hrbet. Tukaj je 12 turških bataljonov vdrl v Srbijo, so pa pri Raški zadeli na šance Milojkoviča, ki je vse napade hrabro odbil; tepeni Turki so zbegnoli v Novibazar. V Armeniji se Turkom enako slaba godi. Muktarpasha je zapustil Erzerum in odbežal v Carigrad. Erzerum bo kmalu v ruski oblasti. Naposled še omenimo, da tudi na morju za Turka ni ne sreče ne varnosti več, čeravno ima samo na Črnem morju 13 velikanskih oklopnih, ruski mali parobrodi jih vedno z torpedi nadlegujejo, katerih se Turk strašno boji in tako so turški parobrodi brez obrambe. Rusi jih torej zaporedom ugrabljajo in vlačijo v Odeso ali Sebastopol; nedavno so zgrabili veliko turško ladjo, ki je imela 900 vojakov naloženih, vsi so morali kot vlovenci v Odeso. Največja zaslomba Turkom so še njihove trdnjave: Ruščuk, Silistrija, Šumla, Varna, Vidin, Sofija, Adrianopol, Carigrad, Erzerum in Batum. Padnejo te, je Turčija zgubljena. Rusi pa ženejo 460 bataljonov reserve na bojišče, število vojaških novincev za l. 1878. znaša 480.000 mož, dosti za Turke z Angleži in vsemi turkoljubi vred. Vsi bodo tepeni.

Za poduk in kratek čas.

Novo črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

I. Ko so hrabri Rusi in Rumuni lani 10. dec. vdrl v Plevno in vlovili Osman-pašo z vso njegovo silno vojsko vred, je glas o tem dogodku stresel vso Turčijo, turkoljube pa neizmerno prestrašil. Šaljivi „Brencelj“ piše: „ko je Plevna propala, godile so se po svetu čudne reči. Na Ogorskem so magjarski petelini kar znoreli. V ljubljansko nemčursko kazino je vdarila strela, vsi nemčurji in turčini bili so omamljeni. Nekaterim, ki so prej na vse grlo upili, je hipoma zastal jezik; v Celju so dobili vsi nemčurji drisko, v Kamniku je g. Kecelj padel znak z stola in si spahnil možgane, v Postojni je Dreota zadelo na jezik, da sedaj z nosom govori; Hočevar na Krškem se je tako zmešal, da je svoje šolsko poslopje dal za slovensko šolo, v Kočevju je bil tak potres, da so ljudje na glave padali, v Trzinu so tako škripali z zobmi, da so si skoro vse polomili in si morali zabiti v čeljusti svoje „cveke“; na Dunaji je nemčurske poslance iz slovenskih dežel celo noč mora tlačila. Dežman je iz postelje skočil na zobe svojih „grabelj“ tako, da so ga vnovič po žnablju udarile; sploh je bilo po nemčurskem in turčinskem svetu 10. dec. 1877. veliko nesreč“. Tako popisuje šaljivi „Brencelj“ nasledke slavne zmage ruske za slovanožreče; vendar pustimo sedaj šalo in nagledimo si resno in krvavo delo natančne in po najnovejših poročilih! Ni dvomiti, da bomo tako še boljše spoznali važnost Plevenske zmage!

Bilo je v noči od 26.—27. junija, ko so Rusi pri Zimnici prestopili Donav in potem naglo prodirali v Turčijo ne zmenivši se za Ruščuk in Šumlo; 1. jul. bili so že v Bjeli, 7. jul. v Trnovi in 13. jul. unkraj visokega Balkana na stezi v Adrianopol; 16. jul. so z naskokom vzeli Nikopolje ter vlovili 2 paši in 6000 Turkov. Ali sedaj se Rusom zmaganostno napredovanje hipoma vstavi, nepričakovane nesreče jih stiskavljajo od vseh strani. Kriv tega je bil bržčas višji poveljnik, veliki knez Nikola, sam in tisti, ki so Srbom in Rumunom takrat zabranili iti v boj. Kajti le tako je bilo mogoče, da je Osman-paša z 40.000 najboljših vojakov, ki so se lani izurili v srbskem boju, naglo zapustil Vidin blizu srbske meje in tihotapno prilezel z Plevno neopaznim Rusom celó na vrat in za ledje. Tukaj se je Osman brž tako strahovito zaril in z šancami obdal, da ga Rusi niso mogli z nobeno silo pregnati. Trikrat so ga napali, hrabro in junaško, z vedno večjimi močmi, a vselej zastonj in vselej z večjimi zgubami. Osman je namreč vedno več vojakov dobival od Sofije in število šanc pomnoževal; pri naskoku 20. julija palo je 2800 Rusov ubitih in ranjenih, 30. jul. 8000 in 11. sept. 14.000, skup 24.800 mož. Strahovite zgube so tedaj Ruse

napotile, počakati na čarsko gardo, napadanje opustiti in Osmana z šancami obdati in v Plevno zapreti. To je zdalo. Do 24. okt. je privrelo iz Rusije toliko vojskov, da so ne samo Osmana popolnem obkolili, ampak tudi vse druge turške generale tako zadržavali, da ti niso mogli Turkom v Plevni zaprtim pomagati. Osman se tega ni nadejal in je torej potrpljiva čakal na rešenje, čakal je 60 dni od tistih dob, ko so mu pripeljali zadnjo krat živeža in streljiva, čakal je 45 dni, odkar je bil popolnem od zunanjega sveta zaprt. Od svojih vseh 95.000 mož imel je še kakih 45.000 na nogah, vse drugo je bilo že ubito, ranjeno ali boleno. Glad, zima in bolezni začele so ga čedalje huje stiskati. Drugi teden decembra se je nebo v oblake zavilo, sneg je začel naletavati, oster krivec nemilo iz Rumuneje čez Donav briti, turški vojaki, v razcapane poletne brnje bomo oblečeni, so kar samega mraza drgetali in z zobmi klepetali, na katere še tudi kaj djati niso več prav gleštali. Sedaj sklene Osman zadnje moči zbrati in z njimi vdreti skozi rusko-rumunske šance in sicer proti Vidinu. Vsakemu je dal za 3 dni živeža, 150 patron, 1 par novih opank in olja za puške. Od 204 kanonov je dal, razve 77, vse pokopati ali z dinamitom raznesti; 24.000 bolnih in ranjenih je pustil ležati v Plevni brez vsake pomoči. Z zdravimi 44.000 Turki, 77 kanoni in 600 vozmi, pred katerimi so bili slednji njegovi voli vpreženi, se je začel v noči 9.—10. dec. tiho pomikati po dvema mostoma čez reko Vid, da bi se unkraj vode po planjavi spustil proti Vidinu. Ali Rusi so njegovo namero že 3 dni prej izvedeli in 9. dec. zvečer ob 10. uri je ogleduh prišel praviti, kako Turki proti mostoma gomazijo. V Plevni so Rusi zagledali mnogo lučie in skozi trdo temo se je slišalo drdranje kanonov. Rusi in Rumuni so torej imeli dovolj časa na krvavo odločbo pripravljati se. Ob 4. uri zgodaj bili so vsi na nogah in ko se je deniti začelo, zapazili so, kako je vse črno Turka lezlo čez Vid na stezo proti Metropolju, ki pelja potem kraj Donava v Vidin. Sedaj so torej vedeli, kder hoče Osman rusko ograjo prekrniti in so tedaj hitro od vseh strani tje svoje sile tiščali, Rusi od juga, Rumuni od severa. Streljati pa niso hotli, dokler ni bil večji del Turkov že čez most. To je bilo okoli 8. ure. Nebo je bilo temno, oblačno, kakor da bi vsak trenutek začel sneg iti. Sedaj zablise iz 40 kanonov, v strahovitem gromenju siplje iz jeklenih žrel točo krogelj in granatov na Turke. Boj se je začel. Turki so pred seboj tirali omenjenih 600 vozov in trčli na ruske šance, kder so bili grenadirji nastavljeni. Ko so ti zagledali bližajočega sovražnika, začeli so iz svojih berdank grozno naglo in gosto streljati. Živina je hipoma postreljena ali divja razkačena v turške čete nazaj. Hitro stopi 12.000 Turkov pod poveljništvom Osmana samega v bojni red in se spusti kakor blisk naglo nad ruske šance. Kakor silen vihar zaženejo se čez

plan, vkljub toči ruskih krogelj, vderejo v šance, posekajo kanonirje, vzamejo kanone in vržejo pešake vun, skoro ves severijski regiment je uničen, prva vrsta ruskih šanc predrena; toda druge in tretje vrste ne morejo vzeti, ne utegnejo napasti. Kajti general Strukov jim hipoma 3 regimente grenadirjev nasproti tresne. Z grozno srditostjo planejo ti junaki na zasopljene Turke, jih zgrabijo z bajonetom, pobijejo hipoma vse, le malo se jih reši z pobegom iz šanc nazaj za vozove. To je bilo okoli 9. ure. Osmanov napad je bil odbit, ruske šance predreti nemogoče. Osman, čeravno na nogi ranjen, komandira še dalje in sicer iz voza, na kateri so ga iz konja preložili. Vkaže iti nazaj v Plevno, kar pa tudi že ni bilo več mogoče. Rusi in Rumuni so namreč hitro, ko so Turki šance okoli Plevne zapustili, v nje vdrl, mesto zaseli in v Turka od 4 strani začeli strahovito tiščati. Cele 4 ure je 400 kanonov bljuvalo ogenj in smrt v Turke, ki so se na sredi strahovito gnjeli in zaletavali sedaj na Skobeljeva, sedaj na Rumune, potem zopet proti Strukovu ali pa nazaj proti Plevni. Ali vse je bilo zastoj. Rusi in Rumuni so pritiskali čedalje bližje in silniše, uiti ni bilo nikamor mogoče, udati se edino rešenje še nepoklanim ljudem. Okoli 1. ure popoldne vzdignejo Turki belo zastavo ali bandero blizu Opanesa na severo-zahodnji strani od Plevne. Rusko-rumunski ogenj utihne in 10 minut potem se uda Osman ruskemu generalu Ganeckiju in Turki pomečejo, vsak tam, kder je stal, svoje puške in patrone na krvavi sneg. Bojišče je bilo kar nastlano z orožjem. Kako so Rusi v Plevni našli, kako z Osmanom in jegovo vjeto vojsko ravnali, to bo pa „Slov. Gosp.“ svojim čitateljem prihodnjič razložil.

Smešničar 1. Neka pijanka se je podala v Trsat na božjo pot k Materi božji. Žejna stopi v bližnjo krčmo in se žganjice, toda po stari navadi in pozabivša, da se hoče poboljšati, preveč napije. Potem gre v cerkev. Ko pride pred veliki altar se njej začne po glavi vrteti tako, da je na glas vskliknila: „uj, blažena Majčica božja, kak' sem jaz sveta, ker Majčica božja okolo mene hodi, namesto jaz okolo nje“. J. Petépan Škrilev.

Razne stvari.

(Konfiskacija štev. 50. „Slov. Gosp.“) je c. k. okrajna sodnija potrdila, ker se je našla pregreha v poročilu o zatrenju kat. polit. društev na Tirolskem in zborovanju freimaurerjev na Dunaju, potem v poročilu o razprodaji verskih in protiverskih knjig na Moravskem, dalje o zaukazih deželnih šolskih svetov v Spod. Avstriji in na Štajerskem. Pritožbe ni vložil, ker itak nič ne pomaga. Škode ima „Slov. Gosp.“ 35 gld. Vsa poročila vzel je iz nemških listov, ki niso bili konfiscirani.